

Roma en Woonwagenbewoners: Unia wijst op structureel en gebanaliseerd racisme

08/04/2026

Naar aanloop van de internationale Romadag op 8 april, publiceert Unia een thematisch rapport over discriminatie van Roma en Woonwagenbewoners in België. Op basis van ontvangen meldingen, externe bijdrages van mensen uit die gemeenschappen en van het juridische Belgische en internationale kader, toont dit rapport aan dat structureel racisme Roma en woonwagenbewoners treft en geeft Unia aanbevelingen.

Gebanaliseerd structureel racisme

Roma en Woonwagenbewoners zijn historisch altijd het onderwerp geweest van stigmatisering. Zij hebben ook te maken met alledaagse, diepgewortelde discriminatie.

De meldingen die Unia binnenkrijgt, tonen terugkerende problemen in verschillende domeinen, maar vooral gelinkt aan het recht op wonen. Het gaat dan om gebrek of afwezigheid van aangepaste standplaatsen, gedwongen uitzettingen of drempels gelinkt aan het referentieadres¹. Roma en Woonwagenbewoners zijn ook slachtoffer van hardnekkige vooroordelen, stigmatiserende, onmenselijke en haatdragende uitspraken in de media en op sociale media en vaak ook tijdens interacties met de politie en zijn nog vaak het doelwit van haatmisdrijven.

Deze vaststellingen maken deel uit van een lange geschiedenis van vervolging, die in het rapport wordt aangehaald, waaronder de genocide op honderdduizenden Roma tijdens de Tweede Wereldoorlog (Porajmos), die in België nog steeds te weinig erkenning krijgt.

Onderrapportering discriminatie

In 2025 kreeg Unia 46 meldingen (gelinkt aan discriminatie ten aanzien van Roma of Woonwagenbewoners). Een relatief laag cijfer dat gelinkt is aan een gebrek aan vertrouwen in de instellingen (van de betrokken gemeenschappen), een lage kennis van de wetgeving en rechtsmiddelen, angst voor represailles of stigmatisering en socio-economische kwetsbaarheid die de toegang tot justitie belemmert.

Het zijn vaak derden – middenveldorganisaties, sociaal werkers, leerkrachten of burgers – die Unia alarmeren.

---

¹ Personen die in een mobiele woning verblijven, hebben geen hoofdverblijfplaats of domicilie. Zij hebben de mogelijkheid om zich op een referentieadres in te schrijven bij een natuurlijke of rechtspersoon (vereniging). De bevoegdheid voor inschrijving en controle voor referentieadressen ligt bij de gemeente.

[WEB Referentieadres voor personen die in een mobiele woning verblijven.pdf](#)

Recht op wonen nog lang niet in zicht

Meer dan tien jaar na de veroordeling van België door het Europees Comité voor Sociale Rechten, voldoet geen enkel gewest aan de minimumnormen uit het Europees Sociaal Handvest op het vlak van woonwagenterreinen, hoewel die bevindingen in 2021 en 2023 opnieuw geformuleerd werden door het Comité.

Het gebrek aan aangepaste residentiële en tijdelijke standplaatsen leidt tot regelmatige uitzettingen, waardoor het recht op wonen onhaalbaar wordt. Het gebrek aan een passende huisvesting kan dan weer een impact hebben op andere fundamentele rechten zoals onderwijs, gezondheidszorg, enzovoort.

De uitzettingen waarmee die gezinnen geconfronteerd worden, herbevestigen telkens ook de perceptie dat hun aanwezigheid illegaal is en het geheel voedt racistische vooroordelen.

Betrek de getroffen gemeenschappen

Doorheen de getuigenissen van experts uit de Roma- en Woonwagenbewoners-gemeenschappen, herinnert Unia eraan dat het beleid voorlopig nog te vaak bedacht is geweest zonder hen. Een participatieve benadering is nodig om efficiënt een duurzaam beleid te garanderen, volgens het principe: "Nothing about us, without us."

Concrete aanbevelingen

Unia roept de Belgische overheden op om een ambitieuze nationale strategie te ontwikkelen met bijbehorende indicatoren en budgetten. Op het vlak van huisvesting, moeten de gewesten voldoende standplaatsen creëren. De federale overheid moet administratief beroep bij geschillen over het referentieadres opnieuw mogelijk maken.

Unia roept daarnaast ook op om antiziganisme expliciet te vernoemen in een interfederaal plan tegen racisme met specifieke acties.

Ten slotte pleit Unia ervoor dat België officieel 2 augustus erkent als herdenkingsdag van de genocide op de Roma. Op die dag in 1944, werden meer dan 3.000 Roma en Sinti vermoord in het Roma-deel in Auschwitz-Birkenau.

Els Keysman De Ronne, directeur van Unia: "Roma en Woonwagenbewoners zijn burgers met burgerlijke, sociale, politieke en economische rechten, net als wij allemaal. De strijd tegen antiziganisme is geen onbelangrijke kwestie: het is een manier om ons vermogen als samenleving te testen om mensenrechten en gelijkheid voor iedereen te garanderen en om zorg te dragen voor minderheidsgroepen en hun specificiteit."

Contact

Carole Poncin

+32 488 04 38 24 • carole.poncin@unia.be